

# Laia Noguera i Clofent

vertaling: Bob De Nijs



**Laia Noguera i Clofent (Calella, 1983) publiceerde een aantal merkwaardige dichtbundels: *L'oscultor* (De beluisteraar, 2002) prijs Amadeu Oller 2002; *Fuga evasió* (Vlucht, 2004) prijs Recull 2003; *Incendi* (Brand, 2005); *No et puc dir res* (Ik kan je niets zeggen, 2007) prijs Martí Dot; het 'zeshandig' geschreven werk *Els llops* (De wolven, 2009), in samenwerking met Esteve Plantada en Joan Duran; *Triomf* (Overwinning, 2009) prijs Miquel de Palol 2009.**

**B**egin nu de gedichten van deze dichteres te lezen. Of te reciteren. Je leest het eerste vers. Punt. Je spreekt het tweede vers voor je uit. En punt. En na het derde, het vierde: punt, punt. Telkens opnieuw en na ieder vers: punt. Duikt er dan een gedicht op waarin schijnbaar een discours wordt ontwikkeld met meer nevenschikkende verbindingen, gonst het bij elke syntactische afronding: punt. En plotseling dringt het tot je door dat er na iedere versformulering eigenlijk een stilte wordt ingeschakeld – niet langer dan een fractie van een seconde – die toelaat de uitgesproken of gelezen woorden in hun volle kracht te laten nazinderen. Ze zijn trefzeker, deze verzen. En de stilte die erop volgt maakt er deel van uit. En toch staan deze apart uitgesproken versregels niet los van elkaar; ze zijn wel degelijk met elkaar verbonden, en niet alleen door een volgehouden rede in de opeenvolgende frases; het zijn juist die stiltes die ze tot een geheel smeden. Als je goed luistert, kom je tot de vaststelling dat die stiltes, aangegeven door het leesteken 'punt' behoren tot een muzikale categorie.

De muziek die hier aan het woord komt, is echter van een heel andere orde dan die van Paul Verlaine. Laia Noguera spreekt zich er aanvankelijk niet over uit. Zij tilt de sluier op in haar laatste bundel *Triomf*, waarin zij de bronnen meegeeft die de overwinningen mogelijk maken over de schaduwen van de mislukking, de pijn, de zinloosheid, de dood. Zij verwijst naar het Trio opus 50 van Tsjaikowski, de sonate nr 21 opus 53 van Ludwig van Beethoven en de structuur van Mozarts *Requiem*. In het tweede deel van deze bundel met de titel *Estralls* (*Verwoestingen*) liet zij zich leiden door de muzikale atmosfeer van Chopin en Haydn. Al wat zij voordien schreef was dus op een of andere manier ook door muziek gedreven. Ook al kan in die gedichten niet meteen naar bepaalde voorbeelden verwezen worden. De stiltes, de punten, de muzikale rusten zijn ermee verbonden. Zoals een andere Catalaanse dichter uit een vorige generatie, Joan Vinyoli<sup>1</sup>, begrijpt ze de poëzie als 'de muziek der woorden' waarin ieder woord een instrument is in de symfonische beweging van het leven.

<sup>1</sup> Gedichten van Joan Vinyoli verschenen in Nederlandse versie in de anthologie *Een Catalaans bericht*, De Bladen voor de Poëzie, Lier, 1968, p. 124-126 en in *Een Morgenland, een Avondland* (14 Vlaamse en 14 Catalaanse dichters), tweetalige uitgave van Flemish PEN-Centre, 1978, p.42-45 en in het tijdschrift *Yang* nr. 86, p. 158-159.

## REX TREMENDAE

Hier wil ik wortel schieten.  
Soms verlies ik mezelf.  
Ik verlies bloed.  
Hoe spring jij daarmee om.  
Ik ben alleen.  
Soms vullen mijn ogen zich met zon en dan kan ik naar je kijken.  
En dan herken ik mezelf.  
Graag had ik alle gebergten doorkruist.  
Maar toegegeven: niets daarvan.

## III.

Beide tezelfder tijd.  
De vallei overzien vanuit de toren, de weidsheid van grijs en van rood.  
We hebben het over stiltes gehad.  
Alleen haar in- en uitademen, zonder er een naam aan te geven.  
Ik loop over je aardrijk waarin struikgewas en voren zijn uitgesneden.  
En weten dat alles muziek is.  
Ik weet niet welk deel van jezelf je toekent aan de woorden.

## X.

Nu weet ik hoe het heet.  
Ik kom naar je toe doorheen dit duister iets.  
Je omhelst me met de lichamen.  
Ik ben de vogels die de kop wenden naar de kruin van de steeneik.  
Winterwoestenberg.  
In het kernhout weerkaatst het gebladerte.

## INTROITUS

Een huis, leeg van ons.  
Binnen licht, en buiten bomen.  
Afgeknakte bomen.  
Het welzijn is klein.  
Ik had alle gebergten willen doorkruisen.  
Maar moet toegeven dat niets.  
Zelfs dat innigste niet.  
Zelfs moeder niet.  
Een huis, leeg van ons.  
Dingen die je laat vallen als was.  
Ik had de vuist in de kier van leven willen slaan.  
Er is geen mislukking.

## DIES IRAE

Een uitvlucht zoeken om er niet zomaar aan voorbij te gaan.  
Er zijn vele dingen die me te groot zijn.  
De enorme bergketen van de tijd of van het lichaam.  
Deze rivier zonder bruggen.  
Een ander vlees omhelzen.  
Elkaar bespringen.  
Maar de angst grift het gezicht.  
Ten prooi van gebalde vuisten, van de lege kamers,  
van verwarde einders zonder naam.  
Alles wat we elkaar zeggen.

## DERDE VARIATIE

Daarna zijn er de wortels,  
de verse omber  
die net is omgeploegd  
en de herinnering  
aan de bevroren gaarbakken.  
Ik denk er niet aan om over onrecht te spreken.  
Dat is mijn zaak.  
Die ochtend  
was het landschap tastbaar  
en wij waren de handen  
van zijn schoonheid.  
Ik denk er niet aan om over pijn te spreken.  
Ik deel allang schot en lot met de rivier  
en de keien zijn windglad.  
De winter was een moeder  
en vier armen van de weg  
die moesten smelten  
als de rijp  
in het stille licht van de vissen.  
Triomf.  
Triomf is wat ik zie  
en ik wil dat je dit beseft:  
de bomen die ons hebben verslonden,  
de einder die afwachtte,  
de kou die ons heeft gekloofd  
zoals de takken,  
ons ten spijt.

## VERWOESTINGEN

We hebben geen naam gegeven aan de gesteenten.  
Ze gingen ons vooraf.

Ze hadden ons verwacht.  
Ons liefhebben als kiezels.  
Het water brengt ons voort.  
Kijk me die vlucht meeuwen eens aan.  
Ze komen langs en zeggen iets.  
Ze verpozen op het water.  
Ze laten het strand vol sporen achter.  
We zijn stenen.  
We laten ons neervallen.

Laat de wind ons maar voortbrengen.

Ik haal de grenzen door elkaar.  
Vaak vallen rotsen op me neer.  
Als graftombes.  
Maar het lopen gaat over het niets.  
Aanvaardend dat ik niets ben.  
De vrijheid.  
Deze graftomben maak ik zelf.  
Omdat ik niet kan, niet weet, niet waag.  
Langzaam sterven, ofwel ineens.  
Natuurlijk mag je niet helemaal uitgeput raken.  
Maar ineens sterven.  
Ineens.  
Over het niets heen.

Hij verandert van gedaante.  
De man die in de mist de ogen van het absolute ontwaarde.  
Jij die je laat gaan met je handen.  
Ik die daarin de vraag zie om mezelf te zijn.  
Het verloop van de loop terwijl je stammen beroert.  
Nu begint het te regenen.

De man die de stenen betastte.  
Jij die langzaam stapt om jezelf echt te voelen.  
Ik die mijn ogen open.  
Laat een beetje licht binnensijpelen.  
Ik wil alleen je profiel zien.  
De man die op zoek was.  
Jij die een rivier bent.  
Ik die het huis binnenga.